

ZOONOSI

Zoonosi (OMS): aquelles malalties e infeccions que es transmeten de forma natural desde animals vertebrats a l'home i viceversa.

Zoonosi (RD 2491/94): malalties i/o infeccions i infestacions que poden transmetr'es de forma natural dels animals o els seus productes a l'home.

Com a novetat de gran transcendència per a la salut pública, cal destacar la incorporació de la EEB com a zoonosi, al confirmar-se la seva transmissió a l'home, desenvolupant la nova variant de la malaltia de Creutzfeldt-Jacob.

Vies transmissió

- Directa: home-animal i viceversa (mossegada, llepada, contacte,...)
- Indirecta: intervé medi ambient, hi ha vehiculadors (aliments, objectes, aigua, aire, terra)

Factors de variació que incideixen: àmbit professional específic, estat de salut, edat, etc

Afecten principalment a:

- Professionals, que es classifiquen per grups de risc.

El **RD 664/97 sobre protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball**. els classifica en 4 grups, segons el risc d'infecció a l'home:

- Grup I: poc probable.
- Grup II: pot causar malaltia i pot suposar un risc perls treballadors, sen poc probable que es propagui a la col.lectivitat i existint profilaxi o tractament eficaç.
- Grup III: pot causar malatia greu en l'home i presenta un seriòs perill perls treballadors, amb risc de propagació a la col.lectivitat i existint generalment profilaxi o tractament eficaç.
- Grup IV: causa malaltia greu en l'home i suposa un seriòs perill per als treballadors, amb moltes probabilitats que es propagui a la col.lectivitat i sense que existeixi generalment profilaxi o tractament eficaç.

Classificació d'agents biològics(Annexe III): Bactèries i afins, Virus, Paràsits, Fongs.

- Consumidors

Classificació:

- Segons etiologia
 - Vírica
 - Bacteriana
 - Fúngica
 - Parasitària
 - Per Rickettsies
 - Per Prions
- Segons el sentit/direcció de la transmissió
 - Zooantroozoonosis: H a an
 - Antroozoonosis: an a H
 - Amfixenosis: totes dues
- Segons mètode de transmissió
 - Z directa: ingestió o trans mecànica

- Ciclozoonosis: necessaris hosped vert
- Metazoonosis: “ hosped invert
- Saprozoonosis: pren part en trans substrate inanimat: s’inclouen aquí les zoonosis de tr alimentària
- Segons gravetat i freqüència: z majors, z menors, z excepcionals i z potencials

SITUACIÓ A CATALUNYA

Segons el BEC, les MDO més freqüents que a la vegada son zoonosi son:

- TBC pulmonar: associada a zones urbanes d’alta densitat de població i a la SIDA.
- TIA: son estivals, ST estiu i encara que no s’arriba a saber l’etiologia, són produïdes generalment per Salm, S. aureus, Shigella.
- Brucel.losi: a totes les comarques ST on hi ha alta densitat de cabrum.
- Leishmaniosi: cat es considera zona endèmica per algunes formes de L
- Carboncle bacteridià: pocs casos l’any
- Hidatidosi: poca incidència
- Tètanus i leptospirosi: poc freqüent

Factors actuals que influeixen en desenvolupament zoonosis:

- Viatges a països tropicals especialment
- Immigració de procedència africana sobretot: viatges, costums culturals i alimentaris,
- Comerç internacional d’animals i productes

El Pla de Salut de Catalunya establí uns objectius pel 2000:

- - Δ TIA en 30%
- Eliminació triquinosi
- - Δ morbiditat brucel.losi a < 3 casos/1000.000 h y any
- enteritis/diarrees.....4500.....

NORMATIVA APLICABLE

En els aspectes de control i prevenció, les zoonosis tenen també 2 vessants:

1. Com a malalties que afecten la salut pública.

Les zoonosis son una matèria de competència transferida a la GC. El DSSS va establir l’any 1982 un Sistema de Notificació de les Malalties de DO per part del metges segons la normativa estatal, que inclou 3 formes de declaració:

- Numèrica
- Individualitzada
- Urgent: malalties quarentenables i brots epidèmics

D’entre aquestes MDO hi ha algunes zoonosi. Es necessària per una major eficàcia en la lliuta contra les zoonosis, una estreta col.laboració entre metges i veterinaris.

La detecció d’una z a l’escorxador suosa la seva notificació individualitzada i urgent a la DTS, que ho comunicarà al DARP per que faci el seguiment.

Desde la perspectiva de la veterinària de salut pública interessa especialment la seguretat dels consumidors.

En aquest sentit, s’han desenvolupat diferents normes:

- *L'Ordre (1987) sobre normes específiques per a la preparació i la conservació de la maionesa d'elaboració pròpia i d'altres aliments amb ovoproductes* té per objecte fixar un codi de pràctiques higièniques, de condicions de conservació i d'especials característiques de les matèries primeres, per previndre aquesta TIA.
- *El Decret 297/1190 regula la venda de llet certificada crua i prohibeix la venda de llet crua a granel* que no vagi destinada a la industrialització per donar plena garantia sanitària a aquest producte essencial per la nutrició correcta de la població.
- *Dir 92/117/CEE i la seva modificació Dir 97/22/CEE*. Es transposa pel següent RD:
- *El RD 2491/94 estableix mesures de protecció contra determinades zoonosis i determinats agents productors de zoonosis, procedents dels animals i productes d'origen animal, a fi d'evitar les infeccions i intoxicacions procedents dels aliments*. Ha estat modificat per la *Ordre de 4/2/98*.

Estableix la notificació pels veterinaris de casos sospitosos o confirmats de zoonosis o agents zoonòtics (de I i II de l'Annex I) en animals domèstics o salvatges, de POA, de pinsos i de casos antemortem i postmortem en escorxadors.

Annex I:

- I. TBC per M. Bovis
 Brucel·losi i els seus agents
 Salmonel·losis i els seus agents
 Triquinelosi
- II. Campilobacteriosi
 Equinococosi/hidatidiosi
 Listeriosi
 Rabia
 Toxoplasmosi
 Yersiniosi
 Altres zoonosis i els seus agents
- III. Qualsevol altre zoonosis aliena al territori estatal i els seus agents

El RD es refereix de forma particular a la Salmonella:

En l'Annex II estableix els criteris d'elaboració de plans per al control de les Salmonelles ramades d'aus

En l'Annex III estableix la vigilància i el control de la presència de Salmonelles en:

- Ramades d'aus de corral reproductores
 - Producció final de pinsos compostos per aus de corral. Indica que si la mostra es positiva s'hauran d'examinar la aplicació de les normes i els controls, en particular els previstos al RD 2224/93
 - Estaria inclosa també tota la **legislació específica referida a la EEB** que tracta sobre la prevenció i el control de la difusió d'aquesta malaltia en la cadena alimentària humana.
2. Com a malalties que afecten la sanitat animal i que tenen incidència també en la salut pública
- Històricament, la **Llei (1952) i el Reglament (1955) d'Epizooties** han abordat les zoonosis, principalment desde el punt de vista del control i la prevenció de les malalties animals, però també respecte de la seva difusió a l'home.

A Catalunya s'ha legislat sobre aquests aspectes:

- **L'Ordre de 22/3/89 sobre l'obligatorietat de realitzar les acpanyes de sanejament ramader dins l'àmbit territorial de Catalunya** afecta la TBC B, la Brucel.losi B/O/C i la leucosi enzoòtica B (també inclou la perineumonia B).
- **L'Ordre de 19/9/90 sobre normes addicionals sobre el sanejament ramader**, completa l'anterior.
- **L'Ordre de 26/5/93 estableix les campnays de sanejament ramader també contra la brucel.losi O i C i l'epididimitis contagiosa O.**
- A nivell preventiu i per trencar la reincorporació d'agents patògens als animals vius, el **RD 2224/93 sobre normes sanitàries d'eliminació i transformació d'animals morts i desperdicis d'origen animal i protecció enfront d'agents patògens en pinsos d'origen animal**, estableix a l'Annexe II els requisits microbiològics (per C. perfringens, Salmonella i Enterobactèries) dels productes després de la transformació i l'emmagatzematge.
- El **RD 2459/96** que estableix la llista de malalties animals de DO i dona la normativa de notificació, classifica en 3 llistes A,B i C, aquestes malalties segons l'àmbit d'actuació.
- El **RD 2611/96** que regula els programes nacionals d'erradicació de malalties dels animals, inclou la brucel.losi i la TBC com a malalties zoonòtiques.
- Estaria inclosa també tota la **legislació específica referida a la EEB** que tracta sobre la prevenció i el control de la difusió d'aquesta malaltia en la cadena alimentària animal (per la seva relació amb la cadena alimentària humana).

RD 2210/95 por el que se crea la Red de Vigilancia Epidemiológica. Estableix:

- la Declaració Obligatòria d'Enfermetats i Decl de brot epidèmic i els Sistemes "güaita"
- la Informació microbiològica relacionada amb aquestes situacions

Annex I: llista enfermetats DO (n = 33): botulisme, brucel.losi, hepatitis A, ràbia, tètanus, Triquinosis. ...

Annex II: Declaració numèrica setmanal i declaració d'enf. per sistemes especials

Annex III: enf endèmiques d'àmbit regional: carboncle, febre rec.garrapates, f exant.del Medit., hidat.,leishm .

Decisión N° 2119/98 del Parlamento europeo y del Consejo por la que se crea una red de vigilancia epidemiológica y de control de las enfermedades transmisibles en la Comunidad

Estableix un xarxa a escala comunitària per:

- La vigilància epidemiològica de les malalties transmissibles especificades a l'annex
- Un sistema d'alerta precoç i resposta per a la prevenció i el control de dites malalties

Annex: llista indicativa de les categories de malalties transmissibles:

- Malalties que es prevenen amb vacunació
- M de transmissió sexual
- Hepatitis virals
- M d'origen alimentari
- M d'origen hídic i mediambiental
- Infeccions hospitalaries
- Altres M trans. Per agents no convencionals (incl. MCJ)
- M determinades pel Reglament Sanitari Internacional (febre groga, còlera, peste)
- Altres M (ràbia, tifus exant., f. hemorràgiques virals, paludisme, totes M epidèmiques greus no clasif.,etc

Tomado de Internet:

Actualment, de la llista de malalties de DO són zoonosis:

Amebiasi

Botulisme

Brucel·losi

Carboncle

Còlera

Febre botonosa

Hidatidosi

Leishmaniosi

Leptospirosi

Ràbia

Shigelosi

Triquinosi

TBC